

Ali Samatar ve Diğerleri / Fransa – 17110/10 ve 17301/10

Hassan ve Diğerleri / Fransa – 46695/10 ve 54588/10

4.12.2014 tarihli Karar [Bölüm V]

Olaylar – 2008 yılında, dokuz başvuran ayrı ayrı iki Fransız seyahat gemisini ele geçiren ve fidye karşılığında serbest bırakmak üzere çalışanlarını rehin almışlardır. Bu iki dava, söz konusu olaylara ilişkindir. Başvuranlar yakalanmış ve askeri bir uçakla Fransa'ya götürülmeden önce Fransız askeri personeli tarafından gözaltına alınmışlardır. Böylece, başvuranlar, kırk sekiz saat polis tarafından gözaltında tutulmadan önce bir davada (*Ali Samatar ve Diğerleri*) dört gün ve yaklaşık yirmi saat, diğer davada (*Hassan ve Diğerleri*) ise altı gün boyunca Fransız yetkililerin kontrolü altında tutulmuşlar ve haklarında yasal soruşturma başlatan sorgu hakiminin önüne çıkartılmışlardır. Suçlamalar, bir gemiyi kaçırmayı ve fidye alma amacıyla birçok kişinin keyfi olarak özgürlükten alıkonularak rehin alınmalarını kapsamaktadır. Başvuranların altısı hapis cezasına mahkum edilmişlerdir.

Hukuki Değerlendirme – Madde 5 § 1 (*Hassan ve Diğerleri*): Başvuranların söz konusu suçları işlediklerine dair “makul nedenler” bulunmaktadır ve başvuranlar Sözleşme'nin 5 § 1 maddesi uyarınca yetkili yasal bir makamın önüne çıkartılmak üzere yakalanıp tutuklanmışlardır. Ek olarak, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 1816 sayılı tavsiye kararının ve Somali kıyılarında korsanlığı ve silahlı hırsızlığı engellemeye ilişkin açık hedefin ışığında, Fransız yetkililerin Fransız gemisine ve Fransız vatandaşlarına karşı açık denizlerde “korsanlık” yaptıklarından şüphelenilen kişilerin yakalamak için Somali sularına müdahale etmeleri “öngörülebilirdir”. Başvuranlar, Fransız gemisini kaçırp çalışanlarını rehin aldıklarında, Fransız mahkemeleri önüne çıkartılmak üzere Fransız güçler tarafından yakalanıp tutuklanacaklarını, davanın koşullarında makul bir seviyeye kadar, öngörebilmişlerdir.

Ancak, Fransız yetkililer tarafından açık denizlerde korsanlık yaptıkları gerekçesiyle Fransız güçler tarafından yakalanan kişilerin durumuna uygulanan o sırada yürürlükte olan kanun, söz konusu kişilerin yetkili yasal makam önüne çıkartılmadan önce özgürlüklerinden mahrum bırakılmalarına ilişkin koşulları belirleyen hiçbir kuralı kapsamamaktadır. Sonuç olarak, söz

konusu zamanda yürürlükte olan hukuk sistemi, özgürlük ve güvenlik hakkına keyfi olarak müdahale edilmesine karşı yeterli güvence sağlamamıştır.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

Madde 5 § 3 (her iki dava): Başvuranların tutuklanmaları olayı sıradan değildir. Fransız yetkilileri Fransız bayrağı taşıyan gemilerdeki birçok vatandaşı mağdur eden korsanlık faaliyetlerine ve korsanlığın korku verecek ölçüde yaygın bir hale geldiği bir bölgede Somali açıklarında Somaliler tarafından işlenen suçlara engel olmak için Fransa'dan 6.000 km uzağa müdahalede bulunmuşlardır; Somalili yetkililer söz konusu suçlarla ilgilenememektedir. Somalili yetkililerin başvuruları yargılayamayacaklarının farkında olan Fransız yetkililerin başvuruları teslim etmeyi öngörememeleri anlaşılabilir bir durumdur. Ayrıca, Fransa'ya nakledilmeleri için gerekli süre, Somalili yetkililerden ön izin almak gerekliliği ve söz konusu ülkenin idari kurallarındaki eksiklikler nedeniyle yaşanacak gecikmeler nedeniyle uzun sürmüştür. Söz konusu nakil işleminin normalde uzun sürdüğüne işaret eden hiçbir kanıt bulunmamaktadır. Başvuranların yakalanmaları ve Fransa topraklarına varmaları arasında geçen süre boyunca özgürlüklerinden yoksun bırakılma sürelerini açıklayan bazı istisnai koşullar bulunmaktadır.

Ancak, başvuranlar Fransa'ya vardıktan sonra hemen sorgu hâkiminin önüne çıkartılmak yerine kırk sekiz saat boyunca polis tarafından gözaltında tutulmuşlardır. Bu ek gecikmeyi gerekçelendirecek hiçbir şey bulunmamaktadır. Bu nedenle, davalardan biri en az on bir gün, diğeri on sekiz gün, Fransız yetkililerin müdahale etme kararı ve başvuruların Fransa'ya varmaları arasında süre geçmiştir ve Fransız yetkililer bu süreyi başvuranların hemen yetkili bir mercii önüne çıkartılmalarını sağlamak için hazırlık yaparak geçirebilirlerdi.

Fransız Hükümetinin başvuruların polis tarafından gözaltında geçirdikleri sürenin soruşturmanın amaçları doğrultusunda gerekli olduğuna ilişkin iddiası hakkında, Mahkeme'nin bu kapsamdaki içtihadına göre, hâkim önüne çıkartılmadan iki-üç gün süre geçmesi 5 § 3 maddesinin gerektirdiği ivedilik ilkesini ihlal etmemiştir. Söz konusu madde, yetkililerin şüphelilerin sorgu hâkimi tarafından resmi olarak yargılandıklarında dayanak olarak kullanılan gerekli kanıtların toplanması için soruşturmayı güçlendirme fırsatı vermek amacıyla ortaya çıkmamıştır. Mahkeme içtihadından, ulusal makamların davayı uygun gördükleri şekilde kovuşturma için yönlendirmelerini sağladığı çıkarımında bulunulamaz.

Sonuç olarak, uzun bir süredir tutuklu bulunan başvuranlar Fransa'ya geldiklerinde ivedilikle bir hâkim veya yargılama gücüne sahip kanunla yetkilendirilmiş bir yetkili önüne kartılmamışlar ve polis tarafından gözaltına alınmışlardır. Bu nedenle, Sözleşme'nin 5 ř 3 maddesi ihlal edilmiştir.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

Madde 41: Manevi tazminat bedeli olarak, Ali Samatar ve Diğerleri davasında başvuranların her birine 2.000 avro; Hassan ve Diğerleri davasında başvuranların her birine 5.000 avro ödenmesine karar verilmiştir.

(Bk. ayrıca, *Medvedyev ve Diğerleri / Fransa* [BD], 3394/03, 29 Mart 2010, [128 sayılı Bilgi Notu](#); *Rigopoulos / İspanya*, 37388/97, 12 Ocak 1999, [2 sayılı Bilgi Notu](#); ve *Vassis ve Diğerleri / Fransa*, 62736/09, 27 Haziran 2013, [164 sayılı Bilgi Notu](#)).